

Trygghetsplan för samtliga förskolor och skolor i Laxå kommun

Trygghetsplan

Laxå kommuns skolors, förskolors handlingsplan för arbetet med att motverka alla former av diskriminering, trakasserier och annan kränkande behandling.

Bakgrund

Skollagen (SFS 2010:800)

1 Kap. 5 §

Utbildningen ska utformas i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar och de mänskliga rättigheterna som människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet samt solidaritet mellan människor. Var och en som verkar inom utbildningen ska främja de mänskliga rättigheterna och aktivt motverka alla former av kränkande behandling. Utbildningen ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet.

Den nya diskrimineringslagen trädde ikraft den 1 januari 2009 och har beteckningen "Diskrimineringslag (2008:567)".

1 Kap. 1 §

” Denna lag har till ändamål att motverka diskriminering och på andra sätt främja lika rättigheter och möjligheter oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning eller ålder.

Diskrimineringen är förbjuden oberoende av diskriminerande avsikt och oberoende av om det är fråga om direkt eller indirekt diskriminering. Lagen innefattar även förbud mot trakasserier som kränker någons värdighet.

Lagen innebär också att barn och elever får ett lagligt skydd mot annan kränkande behandling. Skadestånd kan utdömas om inte förskolan, skolan kan påvisa att den fullgjort sitt uppdrag.

Arbetsmiljölagen, AML, gäller även för elever. Lagens ändamål är att förebygga ohälsa och olycksfall i arbetet samt att även i övrigt uppnå en god arbetsmiljö. Enligt AML ansvarar rektor för att det finns förutsättningar för att skapa en god arbetsmiljö som lever upp till bestämmelserna i AML.

Enligt brottsbalken är handlingar som kan betecknas som misshandel, ofredande och olaga tvång straffbara. Rektor ska handlägga ärendet inom ramen för Riktlinjer mot Hot och Våld. JO har uttalat att skolan ska vara återhållsam med att polisanmäla barn under 15 år. Polisanmälan ersätter inte anmälan enligt Socialtjänstlagen.

Syfte:

Likabehandlingsplanens syfte är

- att främja barns och elevers lika rättigheter
- att förebygga och motverka alla former av trakasserier och annan kränkande behandling.

Mål:

Skolan ska motverka trakasserier utifrån de fem diskrimineringsgrunderna - kön, etniskt tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning och funktionshinder, samt annan kränkande behandling.

Alla som arbetar i skolan ska:

- visa respekt för den enskilde individen och i det vardagliga arbetet utgå från ett demokratiskt förhållningssätt
- aktivt motverka trakasserier och förtryck av individer eller grupper
- aktivt verka för att kränkningar aldrig ska förekomma.

Skolan arbetar för att:

- främja förståelsen för andra människor och förmågan till inlevelse och empati
- ingen i skolan ska utsättas för trakasserier eller annan kränkande behandling
- motverka tendenser till trakasserier, annan kränkande behandling och våld
- bemöta främlingsfientlighet och intolerans med kunskap, öppen diskussion och aktiva insatser
- bemöta situationer där trakasserier och annan kränkande behandling förekommer med akuta åtgärder
- undervisning, läromedel och skolans fysiska och psykosociala miljö inte direkt eller indirekt diskriminerar något barn eller elev.

Riktlinjer för arbetet

Varje skola ska ha en handlingsplan mot kränkande behandling där det tydligt uttrycks att skolan tar avstånd från alla tendenser till kränkning.

Planen ska vara känd och förankrad hos all personal, elever samt föräldrar.

Ansvarsfördelning

Rektor: Det är rektors ansvar enligt lag och förarbeten att:

- se till att all personal, alla elever och vårdnadshavare känner till att diskriminering och annan kränkande behandling inte är tillåten på skolan.
- se till att det bedrivs ett målinriktat arbete för att främja barns och elevers lika rättigheter, samt att motverka diskriminering på grund av kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning sexuell läggning, sexuella trakasserier samt annan kränkande behandling
- årligen upprätta, utvärdera och revidera en handlingsplan i samarbete med personal och elever.
- Om skolan får kännedom om att diskriminering eller annan kränkande behandling förekommer, se till att utredning görs och att åtgärder vidtas.

Rektor ska även se till att skolpersonal har ett gemensamt system för hur de dokumenterar anmäld, upptäckt diskriminering och annan kränkande behandling och de åtgärder som vidtas.

Lärare och annan skolpersonal: Det är lärares och annan skolpersonals ansvar att:

- följa skolans likabehandlingsplan
- ifrågasätta och reflektera över de normer och värderingar som han, hon förmedlar genom sin undervisning, och sträva efter likabehandling.
- Anmäla till rektor då diskriminering eller annan kränkande behandling misstänks, anmäls, upptäcks.
- Dokumentera misstänkt, anmäld, upptäckt diskriminering och annan kränkande behandling och de åtgärder som vidtas.
- Följa upp åtgärder då diskriminering eller annan kränkande behandling misstänks, anmäls, upptäcks.

Elever: Det är alla elevers gemensamma ansvar att:

- påtala diskriminering och annan kränkande behandling som förekommer på skolan.

Förebyggande arbete

- **Samtal och reflektion om värdegrund, attityder och förhållningssätt**
 - a) med barnen, eleverna och deras föräldrar, vårdnadshavare är en bas för det förebyggande arbetet.
 - b) bland skolans alla medarbetare är de främsta verktygen för att bearbeta egna föreställningar samt skapa ett gemensamt förhållningssätt och en positiv atmosfär bland barn, elever och personal.
- Attityd- och värderingsarbete, t.ex. trivselundersökningar, utvärderingar
- Regler
- Barn, elevinflytande, t.ex. klassråd, elevråd, skolråd m.m.
- Samarbete och dialog med föräldrar, vårdnadshavare
- Kompetensutveckling, t.ex. ICDP
- Livskunskap, t.ex. kompissamtal

Planen ska ange hur och när uppföljningen och utvärderingen genomförs. Måluppfyllelse, elevernas trygghet och trivsel ska årligen redovisas i enhetens kvalitetsredovisning.

Vid fall av kränkning eller signal om kränkning ska dokumentation och uppföljning ske. Åtgärdsprogram ska skrivas vid fall där kränkningen inte upphör eller där särskilda åtgärder sätts in.

Om kränkningen är att betrakta som så grov att den klart faller inom ramen för vad som anges i brottsbalken, våld, hot om våld, ofredande eller olaga tvång, ska personal omedelbart kontakta ansvarig rektor som hanterar ärendet enligt riktlinjer mot hot och våld. Detta gäller även om kränkningen sker för första gången. Föräldrarna till den, de som blivit kränkt, den, de som utfört kränkningen, ska i dessa fall underrättas omedelbart.

Varje skola ska ha ett team som träffas regelbundet och ha rutiner för akut handlingsberedskap.

I planen ska framgå:

- vad skolans förebyggande arbete är, hur det organiseras och bedrivs
- hur skolans rutiner är, hur ansvarsfördelningen är och vilka åtgärder som vidtas vid händelse eller signal om kränkning
- hur och när vårdnadshavare informeras vid fall av kränkande behandling och vem som är ansvarig för att så sker.

Innebörden av lagen om förbud mot diskriminering/trakasserier och annan kränkande behandling av barn och elever: definitioner och begrepp***Förbud mot diskriminering***

Det är en rättighet för alla barn och elever att inte bli diskriminerade eller kränkta på annat sätt. I lagen finns därför ett förbud mot diskriminering:

Direkt diskriminering, trakasserier

Med detta avses ett uppträdande som kränker ett barns eller en elevs värdighet och som har samband med:

a) diskrimineringsgrunderna:

- kön
- etnisk tillhörighet
- religion eller annan trosuppfattning
- sexuell läggning
- funktionshinder.

eller b)

- är av sexuell natur

Indirekt diskriminering

Ett barn får inte missgynnas genom att till synes neutrala ordningsregler tillämpas så att de får en i praktiken diskriminerande effekt.

Instruktioner att diskriminera

Ledningen för en verksamhet får inte ge order eller instruera om att någon ska diskrimineras.

Annan kränkande behandling

För att täcka in alla former av kränkningar har i lagen även införts förbudet mot "annan kränkande behandling", vilket avser ett uppträdande som, utan att vara trakasserier, kränker ett barns eller en elevs värdighet.

De flesta handlingar och beteenden som ryms inom begreppet "annan kränkande behandling", t.ex. misshandel, ofredande och olaga hot, är brottsliga gärningar även om de begås av underåriga. Vissa beteenden kan för ett barn eller en elev uppfattas som mycket kränkande utan att det skulle kunna leda till en fällande dom i ett brottsmål. Därför går det inte att avgränsa den kategori handlingar som avses med "annan kränkande behandling" till enbart brottsliga handlingar. Det är barnet eller eleven som avgör om beteendet eller handlingen är oönskat eller kränkande. Förbudet gäller även uppträdanden gentemot barn och elever från ansvariga inom verksamheten, men avser inte befogade tillrättavisningar som har till syfte att upprätthålla ordning och en god miljö för barn och elever.

Andra aktuella begrepp

Mobbning: en upprepad negativ handling när någon eller några medvetet och med avsikt tillfogar eller försöker tillfoga en annan skada eller obehag.

Rasism: en föreställning om den egna folkgruppens överlägsenhet utifrån uppfattningen om att det finns biologiska skillnader mellan folkgrupper och att vissa folkgrupper är mindre värda och därmed legitima att förtrycka, utnyttja eller kontrollera.

Främlingsfientlighet: Rädsla för; stark motvilja mot grupper som definieras genom fysiska, kulturella, etniska eller beteendemässiga karakteristika.

Homofobi: En uppfattning eller medveten värdering hos en individ, en grupp eller ett samhälle och som ger uttryck för en starkt negativ syn på homo- och bisexualitet och homo- och bisexuella personer.

Sexism: Negativ betraktelse eller handlingssätt mot en individ vars könsidentitet och, eller könsuttryck skiljer sig från normen för det kön som registrerats för personen vid födseln.

Förbud mot repressalier

I lagen finns ett förbud mot repressalier. Med detta menas att om ett barn eller en elev har anmält eller medverkat i en utredning som gäller överträdelser av lagen, så får inte barnet eller eleven bestraffas som en följd av detta.

Skyldighet att utreda och åtgärda

När ett barn eller en elev påtalar att hon eller han blivit utsatt för diskriminering och annan kränkande behandling ska skolan skyndsamt utreda och förhindra fortsatt kränkning.

Skadestånd

Genom den nya lagen får barn och elever förbättrade möjligheter till skadestånd vid såväl diskriminering som annan kränkande behandling. Skadestånd kan utgå om ansvariga i verksamheten inte följer lagens bestämmelser.

Vilka ser till att lagen följs?

Skolverket och ombudsmännen, JämO, DO, HomO, HO, ska utifrån sina ansvarsområden se till att lagen följs. Skolverket har ett särskilt ansvar för den nya lagen genom ett barn- och elevombud för likabehandling ska tillvarata det enskilda barnets och elevens rättigheter. Ombudsmännen och barn- och elevombudet får rätt att föra skadeståndstalan för ett barn eller en elev.

Revidering

Varje år utvärderas handlingsplanen och därefter revideras den vid varje hösttermins början, om behov finns.

Den lokala handlingsplanen som finns på varje förskola, skola revideras varje år.